



DET KONGELIGE ARBEIDS-
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT



Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET	
22. JAN. 2004	
Saksnr.	01 12519-78
Arkivnr.	412.24

Deres referanse
01/2519 FM PØE

Vår referanse
200304649-/AKH

Dato
20.01.04

Utkast til forskrift om fripoliseregister – høring

Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) viser til Finansdepartementets brev av 19.11.03 om ovennevnte sak.

Etableringen av fripoliseregisteret har som mål å øke oversiktligheten og lette tilgangen til informasjon, samt gi et bedre grunnlag for utarbeiding av statistikk og annet forskningsarbeid. AAD mener det er viktig at de pensjonsberettigede får god og oversiktlig informasjon om sine pensjonsrettigheter. Ut fra dette kan det isolert sett være et godt forslag å inkludere de offentlige tjenstepensjonsordningene i et eventuelt fripoliseregister. AAD vil peke på noen momenter som i denne sammenheng bør vurderes nærmere før en tar endelig standpunkt til dette spørsmålet.

Statens Pensjonskasse (SPK) har ca. 200 000 oppsatte rettigheter (fripoliser) med rett til uførepensjon. I motsetning til livsforsikringsselskaper sender ikke SPK noe årlig pensjonsbrev til medlemmene. Det enkelte medlem vil imidlertid ved å henvende seg til SPK få informasjon om sin opptjente pensjonsrett. I SPK tilbys også denne tjenesten via "SPK Interaktiv" på internett.

Et formål med det foreslåtte fripoliseregisteret er å bedre datagrunnlaget for forskningsarbeid, utarbeiding av utredninger og statistikk. I så henseende vil det være av betydning at registeret utvides til å omfatte fripoliser (oppsatte rettigheter) fra offentlige tjenstepensjonsordninger, idet dette vil bidra til at en bedre kan få et samlet bilde av befolkningens pensjonsrettigheter. I dag finnes det ingen lett tilgjengelig samlet informasjon over antall fripoliser med tilhørende forvaltningskapital.

Hovedformålet med etablering av et fripoliseregister antas likevel å være å øke oversiktligheten og lette tilgangen til informasjon om pensjonsrettigheter for det enkelte medlem/pårørende (samlet ca. 1,5 mill. fripoliser i privat og offentlig sektor). Registrering av

Postadresse
Postboks 8004 Dep
N-0030 OSLO

Kontoradresse
A kersg. 59

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 785

Administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 27 14

Saksbehandler
Anne Kristine Hage
22 24 48 51

rett til offentlig tjenstepensjon skjer i en form som er helt ulik den som gjelder for de private tjenstepensjonsordningene. Dette har sammenheng med at oppsatte rettigheter i SPK er fullt ut ytelsesdefinerte. Det gis med andre ord ikke fripoliser. I forhold til de ytelsene SPK gir som nettoppensjoner (enke- og enkemannspensjon for bestemte grupper og barnpensjon), vil det være mulig å oppgi størrelsen på den oppsatte pensjonsretten. De fleste ytelser i SPK er imidlertid bruttoytelser (alders- og uførepensjon). For disse ytelsene vil det bare være mulig å oppgi verdien på bruttoytelsen. Bruttoytelsene fra SPK blir som kjent samordnet med folketrygden, og verdien på bruttoytelsen vil da bare være en indikasjon på hva den samordnede tjenstepensjonen og folketrygdpensjonen minst vil utgjøre.

Slik rettighetene i offentlige tjenstepensjonsordninger som er tilsluttet Overføringsavtalen er organisert, blir de beregningsmessige og informasjonsmessige utfordringer som følger:

- Sett fra medlemmets (arbeidstakerens) side virker Overføringsavtalen slik at det er en felles tjenstepensjonsordning innenfor offentlig sektor.
- En oppsatt pensjonsrett i en pensjonsordning faller bort når medlemmet blir ansatt i en stilling med rett til medlemskap i en pensjonsordning under Overføringsavtalen. Den informasjonsmessige utfordringen blir da en annen enn for private fripoliser.
- Det kan argumenteres for at oppsatte pensjonsrettigheter som vekkes til live ved at medlemmet gjeninntre i en stilling som er medlemsberettiget, jf. overføringsavtalen, ikke bør stå i registeret. En separat registrering av tidligere oppsatte rettigheter (fripoliser) vil kunne være misvisende. Vi viser i denne forbindelse til bestemmelsen i lov om Statens Pensjonskasse § 26 tredje ledd første setning som lyder: "Retten til oppsatt pensjon faller bort dersom medlemmet på ny blir innskottspliktig i Pensjonskassen."
- Det som ville gi en informasjonsmessig gevinst sett fra medlemmets side ville være å ha en felles medlemsdatabase eller medlemsregister for alle tjenstepensjonsordninger som er tilsluttet Overføringsavtalen. Det bør da vurderes nærmere om SPK, som administrerer Overføringsavtalen, bør administrere en slik eventuell medlemsdatabase.
- Opprettelsen av et slikt medlemsregister reiser imidlertid spørsmål som ikke er vurdert, blant annet knyttet til muligheten for å ha selvstendige aktører som konkurrerer i det offentlige pensjonsmarkedet.

Et register som også inkluderer fripoliser fra offentlige tjenstepensjonsordninger, vil for øvrig kunne bidra til at det blir fokusert på forskjeller mellom fripoliser fra henholdsvis private og offentlige tjenstepensjonsordninger, slik at dette blir mer allment kjent. Således har AAD merket seg at innsynsretten etter utkastet til forskrift (§ 8) også inkluderer samboere på bakgrunn av at lovene om foretakspensjon og innskuddspensjon likestiller samboere og ektefeller, dersom samboerskapet oppfyller visse vilkår. Samboere i offentlige tjenstepensjonsordninger har derimot ikke rett til pensjon.

Videre har man etter lov om foretakspensjon rett til fripolise etter ett års medlemskap, mens oppsatte rettigheter med under 3 års pensjonsgivende tjenestetid i offentlige tjenstepensjonsordninger kun gir pensjon for de personer som har opptjening i en annen pensjonsordning omfattet av Overføringsavtalen, og som samlet vil få en pensjonsgivende tjenestetid som overstiger 3 år.

Det er videre ulikheter mht. verdiutviklingen for fripoliser i privat sektor og offentlig sektor. Mens fripoliser (oppsatte rettigheter) i offentlige tjenstepensjonsordninger er gjenstand for

G-regulering (siden 1986), krever ikke dagens regler for poliser i privat sektor regulering frem til pensjonsalder. Sistnevnte fripoliser skal imidlertid som kjent tilføres årlig sin andel av eventuelt overskudd som forsikringsselskapet oppnår ved forvaltning av fripolisen. Hensynet til at forskjellene mellom fripoliser fra henholdsvis private og offentlige tjenstepensjoner vil kunne komme mer i fokus, antar AAD ikke vil være et tungtveiende argument til fordel for at registeret i tilfelle også skal inkludere fripoliser fra offentlige tjenstepensjonsordninger.

AAD vil også peke på meget forløpige anslag for økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget for SPK. Dersom SPK skal begynne å rapportere til fripoliseregisteret under det regelverket som i dag gjelder, vil det påløpe en engangsutgift på om lag 2 millioner kroner (IKT-utgifter). De varige kostnadene ved å rapportere til registeret og dekke SPKs andel av utgiftene med selve registeret, er i denne sammenheng ikke vurdert. Videre bør det nevnes at det i SPK for tiden pågår et prosjekt der medlemsdataene kvalitetssikres. De oppsatte pensjonsrettighetene (fripolisene) skal etter dagens plan kvalitetssikres i løpet av 2006. Såfremt fripoliser fra tjenstepensjonsordningen i SPK skal omfattes av fripoliseregisteret, må arbeidet med kvalitetssikring av medlemsdataene forseres, og det må bevilges penger over statsbudsjettet til finansiering av SPKs andel av utgiftene med registeret.

AAD ser for øvrig positivt på at personvernspørsmål har stått sentralt i arbeidsgruppens arbeid. Vi er imidlertid i likhet med Datatilsynet bekymret for fragmentering av personvernreguleringen ved utstrakt bruk av særreguleringer. For mange særbestemmelser kan skape et uoversiktlig personvernbylle. Dette gjelder særlig der det ikke er store realitetsforskjeller mellom personopplysningsloven og særlovgivningen. Vi ber derfor Finansdepartementet om å revurdere behovet for særregulering på enkelte av områdene i forskriften. Vi viser for øvrige til Datatilsynets merknader til de enkelte bestemmelsene i forskriften.

Konklusjon

Etter en samlet vurdering mener AAD at et eventuelt fripoliseregister i første omgang bør begrenses til fripoliser fra private tjenstepensjonsordninger, og at en eventuelt kan ta opp igjen spørsmålet om registeret også bør inkludere fripoliser fra offentlige tjenstepensjonsordninger når Pensjonskommisjonens forslag om harmonisering av offentlig og privat tjenstepensjon er behandlet.

Med hilsen

Solgunn Tverfjell
for Anne Christoffersen (e.f.)

Anne Kristine Hage
Anne Kristine Hage